

Køer fra ophold på dybstrøelse kælver hurtigere

Af Linda Søndergaard Sørensen, Margit Bak Jensen og Lene Munksgaard, Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet

Hvis koen får lov til at gå på dybstrøelse én måned før kælvning i stedet for at opholde sig i den traditionelle stald med sengebåse, er der stor sandsynlighed for, at hun kælver hurtigere. Det viser resultater fra et forsøg udført ved Danmarks Kvægforskningscenter (DKC) i Foulum, som har sammenlignet opstaldningsforholdenes betydning for kælvningsforløbet.

Perioden omkring kælvning er et kritisk tidspunkt i en malkekos liv og der er stigende interesse for, hvordan man kan lette kælvningsprocessen via opstaldningsforhold og management. En undersøgelse af AU-forskere fra Institut for Husdyrvidenskab, har derfor set nærmere på, hvordan opstaldningsforholdene (dybstrøelse kontra sengebåsestald) i de sidste fire uger før kælvning påvirkede kælvningsprocessen samt kalves adfærd og livskraft hos Holsteinkøer og Jerseykøer.

Positive effekter på kælvningsforløbet

Det viste sig, at køerne, der blev opstaldet i fire uger på dybstrøelse i tiden op til kælvning, generelt havde et hurtigere kælvningsforløb sammenlignet med de køer, som havde gået i en traditionel løsdriftsstald med sengebåse/madrasser. Jersey køer var hurtigere på benene for at slikke deres kalv sammenlignet med Holsteinkøer. Endvidere var Jerseykalvene, født af køer der havde gået på dybstrø-

else, hurtigere på benene sammenlignet med Jerseykalvene født af køer opstaldet traditionelt med sengebåse. Resultaterne viste også, at flergangskælvne generelt var hurtigere på benene for at slikke deres kalve sammenlignet med førstegangskælvne.

Dyr og registreringer

I undersøgelsen ved DKC indgik i alt 121 køer, hvoraf 36 var førstegangskælvne og 85 var

flergangskælvare. Køerne blev flyttet enten til gruppeopstaldning i dybstrøelse eller til en særskilt sengebåsestald fire uger før forventet kælvning. Der blev anvendt samme individuelle halmstrøede kælvningsbokse for begge behandlinger. Køerne blev flyttet til kælvningsboksene inden kælvning (baseret på datoen for forventet kælvning samt fysiske og adfærdsmæssige tegn på forestående kælvning) – dog minimum 12 timer før kælvning. Køer, der kælvende inden for 12 timer efter flytning, blev taget ud af forsøget for at udelukke en evt. negativ effekt på kælvningsforløbet af selve flytningen. Kælvningsboksen var den samme type for begge behandlinger.

Køerne i kælvningsboksen blev observeret i tidsrummet fra 6 timer før kælvning indtil 6 timer efter kælvning ved hjælp af døgnvideoptagelser. Der blev foretaget følgende registreringer:

- Tiden fra første rytmiske sammentrækninger indtil kalven var født,
- Tiden fra synlig fosterhinde indtil kalven var født,
- Tiden fra der observeres synlige klove indtil kalven var født
- Tiden fra kælvningen indtil koen stod på sine ben

Kalvene blev observeret seks timer efter fødsel (videoptagelser) og følgende registreringer blev foretaget:

- Tiden fra fødsel indtil det lykkes at stå;
- Tiden fra fødsel indtil den første succesfulde diegivning

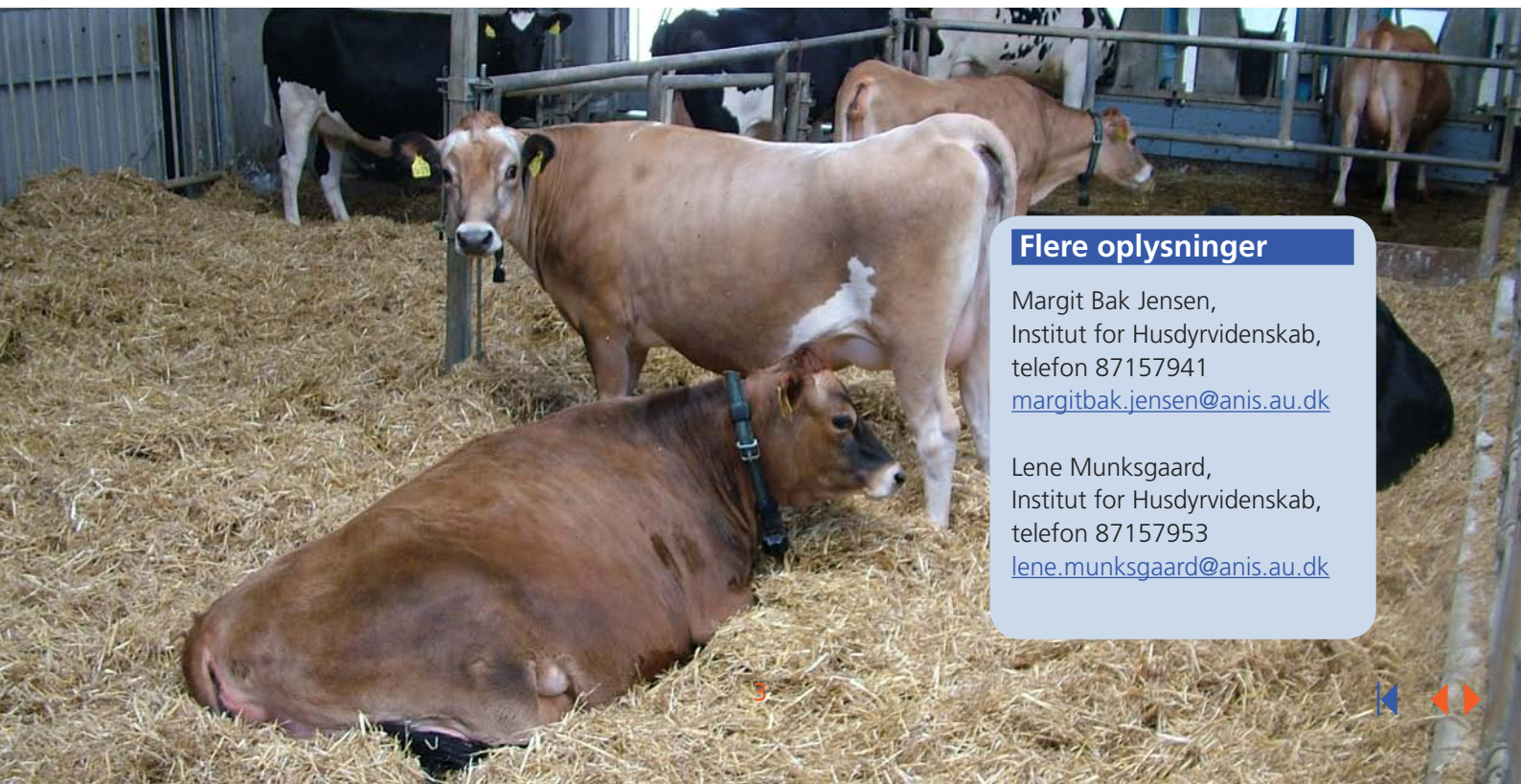
Andre positive effekter af dybstrøelse

Resultaterne underbygges af tidligere undersøgelser, som har vist, at motion og større bevægelsesfrihed seks uger før kælvning giver lettere kælvninger. Endvidere har tidligere

forskning fundet, at køer, opstaldet på dybstrøelse, bruger mere tid på at hvile samt ændrer positur oftere sammenlignet med køer på et hårdere underlag og det er vist, at dybstrøelse giver bedre ben- og klovsundhed. Endelig kan det tilføjes, at dybstrøelse giver et bedre afsæt, når koen rejser og lægger sig ned, hvilket må antages at være særligt vigtigt for en højdrægtig ko i tiden lige før kælvning, hvor koen bliver mere rastløs.

Alt i alt tyder resultater på, at en længere periode med opstaldning i dybstrøelse sammenlignet med sengebåsestald med madrasser før kælvning kan forventes at lette kælvningsforløbet. Hvorvidt den samme positive effekt på kalvenes livskraft, som sås for jerseykalvene, gælder generelt, vil kræve yderligere undersøgelser.

Resultaterne er publiceret i artiklen "The effect of housing on calving behavior and calf vitality in Holstein and Jersey dairy cows", udgivet i det videnskabelige tidsskrift Journal of Dairy Science. Artiklen kan læses [her](#).

Flere oplysninger

Margit Bak Jensen,
Institut for Husdyrvidenskab,
telefon 87157941
margitbak.jensen@anis.au.dk

Lene Munksgaard,
Institut for Husdyrvidenskab,
telefon 87157953
lene.munksgaard@anis.au.dk